

INFORMACE
O ZÁVAŽNÝCH ZJIŠTĚNÍCH
Z VYKONANÝCH
FINANČNÍCH KONTROL

ZA ROK 2021

OBSAH

ZÁVAZNOST A ÚČINNOST	3
1. ÚVOD	4
2. PRÁVNÍ RÁMEC	4
3. ZÁKLADNÍ DEFINICE	5
4. PROCES PODÁVÁNÍ INFORMACE O ZÁVAŽNÝCH ZJIŠTĚNÍCH ..	5
5. POSOUZENÍ OBSAHU OZNÁMENÍ	6
6. INFORMACE O ZÁVAŽNÝCH ZJIŠTĚNÍCH	6
6.1. ZÁVAŽNÁ ZJIŠTĚNÍ podle § 22 odst. 5 písm. a)	9
6.2. ZÁVAŽNÁ ZJIŠTĚNÍ podle § 22 odst. 5 písm. b)	11
7. ZÁVĚR	16
7.1 Shrnutí statistických údajů	16
7.2 Zhodnocení způsobu informování pomocí MZZ	16
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	19

ZÁVAZNOST A ÚČINNOST

Materiál je informativního charakteru.

Informace o závažných zjištěních z vykonaných finančních kontrol za rok 2021 je vypracována za období od 1. ledna do 31. prosince 2021.

Shrnutí o závažných zjištěních z vykonaných finančních kontrol za rok 2021 bylo předáno dne 8. března 2022 odboru 47 – Centrální harmonizační jednotka jako vstup do Zprávy o výsledcích finančních kontrol ve veřejné správě za rok 2021. Ta bývá předkládána každoročně vládě České republiky (dále jen „ČR“) jako podklad k závěrečnému účtu státu o jeho rozpočtovém hospodaření.

Informace o závažných zjištěních z vykonaných finančních kontrol za rok 2021 je uložena v odboru 69 – Analýza a hlášení nesrovnalostí, v oddělení 6902 – Analýza nesrovnalostí, na sdíleném disku S: a zveřejněna na webu Ministerstva financí.

1. ÚVOD

Do působnosti odboru 69 – Analýza a hlášení nesrovnalostí, oddělení 6902 – Analýza nesrovnalostí mj. patří „agenda závažných zjištění z vykonaných finančních kontrol“, o nichž kontrolní orgány veřejné správy mají zákonnou povinnost informovat Ministerstvo financí (dále jen „ministerstvo“) v průběhu příslušného kalendářního roku.

Agenda spočívá ve zpracování analýzy, vyhodnocení a souhrnné informace o oznámených závažných zjištěních za konkrétní rok. Ministerstvo tak získává informace o nejčastějších příčinách porušování povinností a druhu porušování právních předpisů, které mu mohou sloužit ke zkoumání a vyhodnocování odchylek od požadovaného stavu a k odhalování příčin vzniku nových rizik. Tyto cenné informace se promítají do rozhodovacích procesů nejen ministerstva, ale i ostatních orgánů veřejné správy, do plánování finančních kontrol se zaměřením na identifikované rizikové oblasti a subjekty či průběžné monitorování stavu právních předpisů, zda relevantně pokrývají oblasti, které jsou nejčastěji porušovány včetně identifikace nově vznikajících nesrovnalostí či deliktů.

Souhrnnou informaci za uplynulý rok obsahující shrnutí statistických údajů o závažných zjištěních včetně zhodnocení nového způsobu informování ministerstva ze strany kontrolních orgánů zpracoval odbor 69 do materiálu „Informace o závažných zjištěních z vykonaných finančních kontrol za rok 2021“, která se zveřejňuje na internetové stránce ministerstva¹ na odkazu: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/rizeni-a-kontrola-verejnych-financi/financni-kontrola/zpravy-o-vysledcich-financnich-kontrol/>.

2. PRÁVNÍ RÁMEC

Povinnost oznamovat závažná zjištění vyplývá z ustanovení § 22 odst. 5 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finanční kontrole“ nebo „ZFK“):

„O závažných zjištěních z vykonaných finančních kontrol informují kontrolní orgány Ministerstvo financí nejpozději do 1 měsíce od ukončení finanční kontroly. Za závažné zjištění se považuje

- a) zjištění, na jehož základě kontrolní orgán oznámil podle zvláštního právního předpisu státnímu zástupci nebo policejním orgánům skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin,*
- b) zjištění neoprávněného použití, zadržení, ztráty nebo poškození veřejných prostředků v hodnotě přesahující 300 000 Kč.“*

Při posouzení skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, vychází kontrolní orgán z ustanovení § 13 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Definici závažných zjištění přesahujících hodnotu 300 000 Kč, jež se vztahují k veřejným prostředkům, které jsou peněžními prostředky státního rozpočtu, jinými peněžními prostředky státu, prostředky poskytnutými ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv, státního fondu nebo Národního fondu, lze najít v zákonu č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších zákonů. Definici závažných zjištění vážících se k veřejným prostředkům poskytnutým jako dotace nebo návratná finanční výpomoc z rozpočtu územního samosprávného celku, městské části hlavního města Prahy, regionální rady regionů soudržnosti² nebo dobrovolného svazku obcí, lze dovodit ze zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových

¹ Od roku 2017

² Regionální rady regionů soudržnosti byly zrušeny uplynutím dne 31. prosince 2021 (zavedeno zákonem č. 251/2021 Sb., kterým se mění

pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Dalším důležitým právním předpisem dotýkajícím se oblasti oznamování závažných zjištění je vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb., ve znění vyhlášky č. 274/2018 Sb. a vyhlášky č. 24/2020 Sb. (dále jen „vyhláška“).

3. ZÁKLADNÍ DEFINICE

Vymezení pojmů stanovuje ZFK. Pro potřeby hlášení závažných zjištění jsou primární tyto definice:

Kontrolní orgán – orgán veřejné správy, který je podle ZFK nebo zvláštního právního předpisu oprávněn finanční kontrolu u kontrolované osoby vykonávat.

Kontrolovaná osoba - orgán veřejné správy (kterým je organizační složka státu, která je účetní jednotkou podle zvláštního právního předpisu, státní příspěvková organizace, státní fond, územní samosprávný celek, městská část hlavního města Prahy, dobrovolný svazek obcí, příspěvková organizace územního samosprávného celku nebo městské části hlavního města Prahy nebo dobrovolného svazku obcí, státní organizace Správa železniční dopravní cesty a jiná právnická osoba zřízená k plnění úkolů veřejné správy zvláštním právním předpisem nebo právnická osoba zřízená na základě zvláštního právního předpisu, která hospodaří s veřejnými prostředky), a právnická nebo fyzická osoba, která je žadatelem o veřejnou finanční podporu nebo jejím příjemcem; kontrolovanou osobou je i zahraniční právnická nebo fyzická osoba, pokud na území ČR podniká a je žadatelem o veřejnou finanční podporu nebo jejím příjemcem; kontrolovanou osobou jsou i další právnické a fyzické osoby, které jsou na smluvním základě zapojeny do systému řízení nebo využívání prostředků Evropské unie podle přímo použitelných předpisů Evropských společenství.

Finanční kontrola – je součástí systému finančního řízení zabezpečujícího hospodaření s veřejnými prostředky, je definována v ZFK – ustanovení § 3. Jedná se o veřejnosprávní kontrolu, tj. kontrolu skutečností rozhodných pro hospodaření s veřejnými prostředky zejména při vynakládání veřejných výdajů včetně veřejné finanční podpory u kontrolovaných osob, a to před jejich poskytnutím, v průběhu jejich použití a následně po jejich použití, včetně auditu podle přímo použitelných předpisů Evropských společenství, dále kontrolu zahraničních prostředků vykonávanou mezinárodními organizacemi podle vyhlášených mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána; řídící kontrolu, tj. kontrolu zajišťovanou odpovědnými vedoucími zaměstnanci jako součást vnitřního řízení orgánu veřejné správy při přípravě operací před jejich schválením, při průběžném sledování uskutečňovaných operací až do jejich konečného vypořádání a vyúčtování a následném prověření vybraných operací v rámci hodnocení dosažených výsledků a správnosti hospodaření a v neposlední řadě o interní audit, tj. organizačně oddělené a funkčně nezávislé přezkoumávání a vyhodnocování přiměřenosti a účinnosti řídicí kontroly, včetně prověřování správnosti vybraných operací.

4. PROCES PODÁVÁNÍ INFORMACE O ZÁVAŽNÝCH ZJIŠTĚNÍCH

Informační povinnost kontrolních orgánů se vztahuje na zjištění z vykonaných veřejnosprávních kontrol, řídicích kontrol a interních auditů.

Jak bylo již řečeno v Informaci o závažných zjištěních za rok 2020, v návaznosti na novelu vyhlášky

s účinností od 1. ledna 2019 byla v souvislosti s oznamováním závažných zjištění přijata **výjimka z hlášení**, upravená v ustanovení § 33 odst. 6, která stanovuje, že informace zadávané do monitorovacího systému podle zákona upravujícího podporu regionálního rozvoje, se v informaci o závažných zjištěních nevykazují.

Současně byla zavedena povinnost zasílat informaci o závažných zjištěních³ v elektronické podobě prostřednictvím informačního systému ministerstva. V důsledku této změny došlo k významnému zjednodušení vykazovacích povinností v oblasti finanční kontroly. Předávání informací probíhá od 1. ledna 2020 výhradně **v elektronické podobě prostřednictvím Modulu závažných zjištění** (dále jen „MZZ“)⁴.

Za účelem možného vyhodnocení rizikových oblastí a koordinace plánovaných veřejnosprávních kontrol/auditů byl v souvislosti s plným spuštěním MZZ umožněn náhled do seznamu závažných zjištění kontrolním/auditním útvarům ministerstva.

Ministerstvo vypracovalo pro kontrolní orgány v roce 2019 uživatelskou příručku, která je provází krok za krokem při oznámení závažného zjištění do MZZ. Příručka je uveřejněna na internetových stránkách ministerstva: <https://fkvs.mfcr.cz/mkp/app> nebo www.mfcr.cz → Informační systémy → FKVS → Závažná zjištění.

V případě, že kontrolní orgán při výkonu finanční kontroly neidentifikuje **žádné závažné zjištění**, ministerstvu žádnou informaci **nezasílá**.

5. POSOUZENÍ OBSAHU OZNÁMENÍ

Oddělení 6902 rozlišuje závažná zjištění podle jejich typu. Zvlášť eviduje zjištění podle ustanovení § 22 odst. 5 písm. a) ZFK, nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin a zvlášť zjištění podle ustanovení § 22 odst. 5 písm. b) ZFK, týkající se neoprávněného použití, zadržení, ztráty nebo poškození veřejných prostředků v hodnotě přesahující hodnotu 300 000 Kč.

Obsah každého přijatého oznámení o závažném zjištění se posuzuje z hlediska zdroje poskytnutých finančních prostředků, a to zda se jednalo o veřejné finanční prostředky poskytnuté ze státních zdrojů, či poskytnuté z rozpočtu územních samosprávných celků či jiných územních celků, nebo zda šlo o prostředky kombinované, tj. poskytnuté také ze zahraničních zdrojů.

6. INFORMACE O ZÁVAŽNÝCH ZJIŠTĚNÍCH

Povinnost informovat ministerstvo o závažných zjištěních z vykonaných finančních kontrol byla v roce 2021 plněna následovně:

- ústřední orgány státní správy oznámily celkem 81 závažných zjištění,
- územní samospráva oznámila celkem 24 zjištění
- úřady práce oznámily 34 zjištění
- ostatní subjekty oznámily 3 zjištění

Celkem bylo v průběhu roku 2021 přijato do MZZ **142 oznámení o závažných zjištěních** z vykonaných finančních kontrol, což představovalo celkový objem dotčených finančních prostředků ve výši **469 176 307 Kč**.

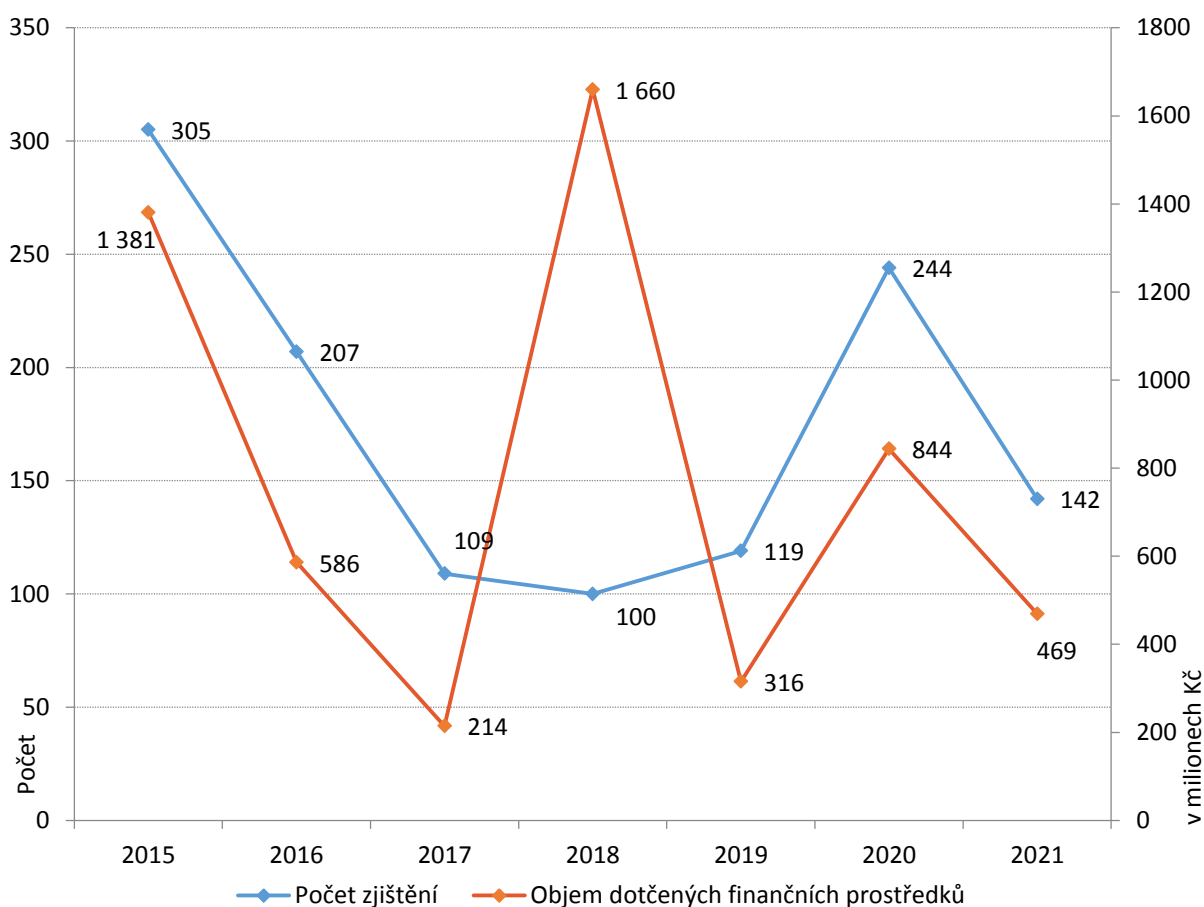
³ Dle ustanovení § 22 odst. 5 ZFK

⁴ MZZ je součástí existujícího informačního systému „Finanční kontrola ve veřejné správě“ (IS FKVS).

Typ závažného zjištění	Počet zjištění	Výše dotčených finančních prostředků (v Kč)
§ 22 odst. 5 písm. a) – podezření na trestný čin	20	66 098 663
§ 22 odst. 5 písm. b) – v hodnotě nad 300 tis. Kč	122	403 077 644
Celkem	142	469 176 307

Tabulka č. 1: Závažná zjištění podle typu za rok 2021

V meziročním srovnání došlo oproti roku 2020 k poklesu počtu všech oznámených závažných zjištění o téměř 42 %, přičemž související částka dotčená rovněž poklesla (o 44 %).

Graf č. 1: Celkový počet závažných zjištění v porovnání se souvisejícím objemem dotčených finančních prostředků v období let 2015 – 2021

Pokud jde o způsob učinění oznámení, má být již od roku 2020 plně využíván elektronický způsob předávání informací, a to prostřednictvím MZZ. Nicméně ještě v průběhu roku 2021 bylo 5 sdělení o závažných zjištěních předáno kontrolními orgány prostřednictvím datové schránky. V návaznosti na to byly tyto kontrolní orgány ministerstvem oslovovány a informovány o novém způsobu spolupráce.

Rovněž v souvislosti s výjimkou nevykazovat závažná zjištění zadávaná do monitorovacího systému podle zákona upravujícího podporu regionálního rozvoje bylo nutné pro sestavení výsledné sestavy dat o závažných zjištěních za rok 2021 čerpat z více zdrojů, konkrétně z:

1. MZZ – informace jsou zadávány kontrolními orgány elektronicky přímo do MZZ, do formuláře pro oznámení závažného zjištění – celkem 137 oznámení,
2. informací zaslaných ministerstvu prostřednictvím datových schránek kontrolních orgánů – v takových případech musí ministerstvo obdržené informace zapracovat do jednotné tabulky – celkem 5 oznámení.

Zdroj informování o závažném zjištění	Počet zjištění		Výše dotčených finančních prostředků (v Kč)	
	Písm. a)	Písm. b)	Písm. a)	Písm. b)
MZZ	17	120	65 578 416	402 268 581
Datová schránka	3	2	520 247	809 063
Celkem dle typu	20	122	66 098 663	403 077 644
Celkem	142		469 176 307	

Tabulka č. 2: Závažná zjištění podle zdroje informace v roce 2021

Je ovšem nutné zmínit, že kromě MZZ bylo v roce 2021 zasláno Centrálním kontaktním bodem sítě AFCOS (CKB AFKOS) Evropské komisi celkem 370 případů nových nesrovnalostí zjištěných v rámci implementace evropských fondů, kdy souhrnná částka dotčená nesrovnalostí činila 36 329 827 €. Z tohoto počtu naplňuje definici závažného zjištění 352 oznámení. Tyto údaje jsou předmětem jiných analýz a zpráv, proto nejsou v této informaci dále promítnuty a rozebrány.

Závažná zjištění za uplynulý rok byla vyhodnocena rovněž podle typu vykonané kontroly, na jejichž podkladě kontrolní orgány zjištění identifikovaly. Z tabulky níže je patrné, že převážná většina všech závažných zjištění, a to v počtu 129 v objemu 451 129 125 Kč dotčených finančních prostředků, se vztahovala k veřejnosprávní kontrole. Z toho převažovala zjištění definovaná podle ustanovení § 22 odst. 5 písm. b).

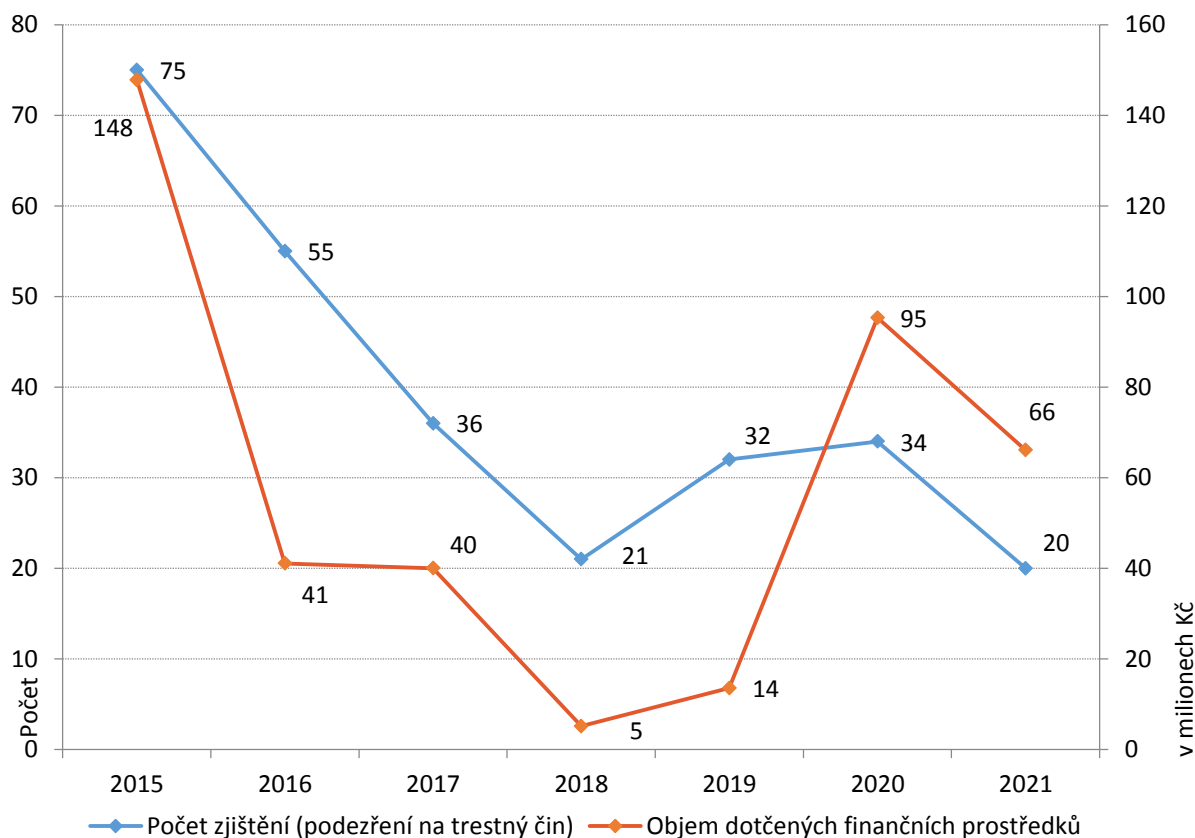
V rámci prověřování vnitřního kontrolního systému, týkajícího se účinnosti a přiměřenosti nastavené řídicí kontroly a interního auditu, zjistily kontrolní orgány v roce 2021 pouze 13 závažných zjištění v objemu 18 047 182 dotčených finančních prostředků.

Typ kontroly	Typ závažného zjištění	Počet zjištění	Výše dotčených finančních prostředků (Kč)
Veřejnosprávní kontrola	§ 22 odst. 5 písm. a) – podezření na trestný čin	13	61 544 982
	§ 22 odst. 5 písm. b) – v hodnotě nad 300 tis. Kč	116	389 584 143
Vnitřní kontrolní systém	§ 22 odst. 5 písm. a) – podezření na trestný čin	7	4 553 681
	§ 22 odst. 5 písm. b) – v hodnotě nad 300 tis. Kč	6	13 493 501
Celkem		142	469 176 307

Tabulka č. 3: Přehled závažných zjištění podle typu vykonané finanční kontroly za rok 2021

6.1. ZÁVAŽNÁ ZJIŠTĚNÍ podle § 22 odst. 5 písm. a)

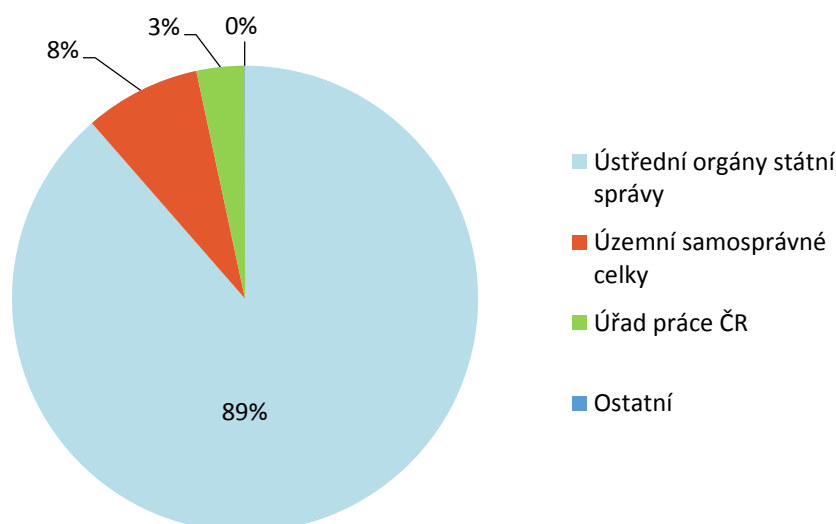
Na základě závěrů z vykonaných finančních kontrol učinily kontrolní orgány v roce 2021 orgánům činným v trestním řízení 20 oznámení nasvědčujících tomu, že mohl být spáchán trestný čin. Objem souvisejících dotčených finančních prostředků dosáhl výše 66 098 663 Kč.

Graf č. 2: Počet závažných zjištění s podezřením na trestný čin v porovnání se souvisejícím objemem dotčených finančních prostředků v letech 2015 – 2021

7 oznámení tohoto typu závažných zjištění v objemu 58 552 061 Kč částky dotčené pochází z hlášení ústředních orgánů státní správy, krajů a zejména ministerstev, která jsou jak kontrolními orgány, tak poskytovateli finančních prostředků.

Územní samosprávné celky oznámily 8 případů závažných zjištění směřujících k podezření na trestný čin ve výši 5 327 583 Kč dotčených finančních prostředků. Úřady práce nahlásily celkem 3 zjištění směřující k podezření na trestný čin ve výši 2 192 921 Kč, ostatní subjekty (oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví) oznámily 2 závažná zjištění směřující k podezření na trestný čin ve výši 26 098 Kč.

Graf č. 3: Podíl kontrolních orgánů na objemu dotčených finančních prostředků u závažných zjištění, nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin za rok 2021

Podezření na trestný čin podle typologie trestných činů, o kterých informovaly kontrolní orgány v roce 2021, se vázala na příslušná ustanovení trestního zákoníku⁵. Nejčastěji porušovaná ustanovení trestního zákoníku, vyplývající z popisu závažných zjištění za uplynulý rok, byla následující:

Závažná zjištění týkající se podezření na trestný čin (Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník)	Počet	Kontrolní orgán
§ 209 - podvod	4	Oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví; Úřady práce
§ 212 - dotační podvod	6	Kraj Vysočina; Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy; Ministerstvo zdravotnictví; Úřady práce
§ 206 - zpronevěra	2	Obec Hoštice; Statutární město Havířov
§ 221 - porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti	3	Ministerstvo financí; Ministerstvo obrany, Vězeňská služba České republiky
§ 260 - poškození finančních zájmů Evropské unie	4	Kraj Vysočina; Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy; Středisko volného času Bruntál, příspěvková organizace
§ 330 - maření úkolu úřední osoby z nedbalosti	1	Ministerstvo financí
Celkem	20	

Tabulka č. 4: Závažná zjištění s podezřením na porušení ustanovení trestního zákoníku za rok 2021

Jednotlivá porušení se vyskytovala i v kombinaci několika právních předpisů, např. porušení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, porušení zákona č. 218/200 Sb. o rozpočtových pravidlech a současně trestního zákoníku.

⁵ Zákon č. 40/2009 Sb., část druhá – zvláštní část

Pokud jde o závažná zjištění podle ustanovení § 22 odst. 5 písm. a) v resortu ministerstva v uplynulém roce, učinil kontrolní útvar ministerstva oznámení orgánům činným v trestním řízení jedno závažné zjištění. Ani auditní útvar ani resortní organizace ministerstva neoznámily prostřednictvím MZZ ani jiným způsobem ve sledovaném období žádná závažná zjištění, která by nasvědčovala tomu, že mohl být spáchán trestný čin.

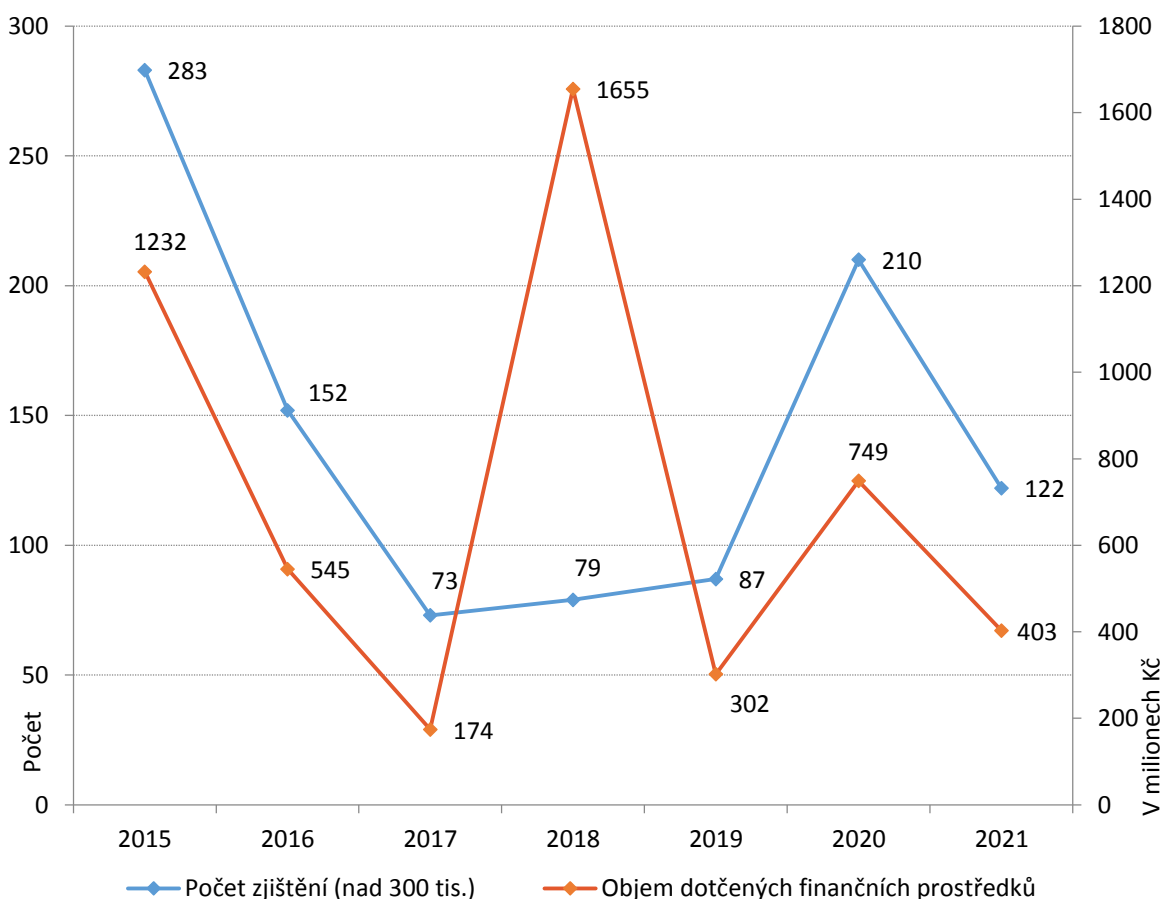
Použité praktiky u závažných zjištění zakládajících podezření ze spáchání trestného činu byly v roce 2021 následující:

- Dotační podvod (uvedení nesprávných údajů do žádosti o dotace, zneužívání plných mocí, nedostatky v mzdových nákladech),
- Podvod (pozměňování a zfalšování podkladů, např. potvrzujících návštěvu vojáka u lékaře),
- Zpronevěra (vyvedení finančních prostředků ze strany účetní a použití pro osobní potřebu),
- Poškození finančních zájmů Evropské unie (často v kombinaci s ostatními typy trestných činů; souvisí s čerpáním prostředků z fondů EU),
- Zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě (porušení ustanovení § 92 odst. 3 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, tím, že výběr osloveného dodavatele nebyl proveden na základě postupu stanoveném kupujícím při zadávání veřejných zakázek na základě Rámcové kupní smlouvy, dále nebyla nalezena dokumentace k realizaci minutendů (např. zasílání výzev k podání nabídek společností uvedeným v Rámcové kupní smlouvě č. 2016-1624), ani žádné kupní smlouvy, které by byly výsledkem minutendů),
- Porušení povinnosti při správě cizího majetku (uzavřením smlouvy o poskytování administrativní podpory, kdy předmětem smlouvy je zpracování dotačních žádostí).

6.2. ZÁVAŽNÁ ZJIŠTĚNÍ podle § 22 odst. 5 písm. b)

Kontrolní orgány v roce 2021 ministerstvu oznámily 122 závažných zjištění neoprávněného použití, zadržetí, ztráty nebo poškození veřejných prostředků v hodnotě přesahující 300 000 Kč v objemu finančních prostředků ve výši 403 077 644 Kč.

Celkový objem finančních prostředků závažných zjištění podle § 22 odst. 5 písm. b) ZFK byl oproti roku 2020 vykázán o přibližně 345 milionů nižší.

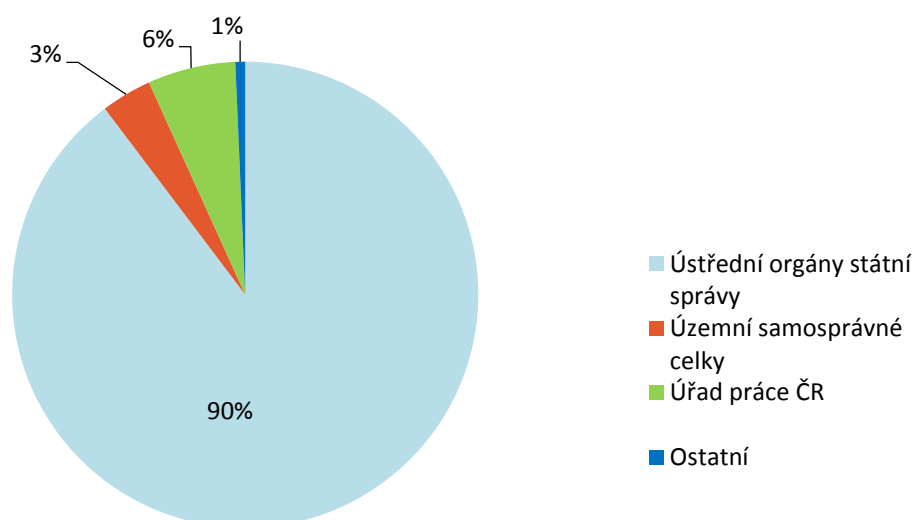
Graf č. 4: Počet závažných zjištění v hodnotě nad 300 tisíc Kč v porovnání se souvisejícím objemem dotčených finančních prostředků v letech 2015 – 2021

Ústřední orgány státní správy, zejména ministerstva v pozici kontrolních orgánů i poskytovatelů finančních prostředků, oznámily v roce 2021 celkem 74 závažných zjištění v objemu 361 611 387,80 Kč. Obsah oznámení se týkal obecně zejména porušení rozpočtové kázně podle zákona o rozpočtových pravidlech ze strany kontrolovaných subjektů, kterým byla poskytnuta veřejná finanční podpora ze státního rozpočtu.

Územní samosprávné celky uvedly na základě veřejnosprávních kontrol 16 zjištění ve výši 14 152 068 Kč. Jednalo se o podezření na porušení rozpočtové kázně podle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Kontrolovanými subjekty byly města, obce a jimi zřízené příspěvkové organizace.

Úřad práce ČR oznámil v roce 2021 celkem 31 závažných zjištění ve výši 24 574 542 Kč. Porušení se týkala čerpání veřejné finanční podpory z programu ochrany zaměstnanosti Antivirus, který byl vládou schválen dne 31. 3. 2020 za účelem zmírnění dopadu epidemie koronaviru s cílem pomoci zaměstnavatelům lépe zvládnout složitou situaci, aby nemuseli přistupovat k propouštění zaměstnanců. Nejčastěji bylo konstatováno, že kontrolovaná osoba nesplnila účel poskytnutí dotace. Oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví nahlásila 1 závažné zjištění v hodnotě 2 739 646 Kč.

Pokud jde o závažná zjištění podle ustanovení § 22 odst. 5 písm. b), detekovaná kontrolními orgány resortu ministerstva, lze shrnout, že resortní organizace neoznámily ministerstvu v roce 2021 žádná zjištění, auditní útvar ministerstva zabývající se audity evropských prostředků informoval o 26.

Graf č. 5: Podíl kontrolních orgánů na celkovém objemu dotčených finančních prostředků týkajících se závažných zjištění v hodnotě přesahující 300 000 Kč za rok 2021

Kontrolní orgán	Počet závažných zjištění – písm. b)	Výše dotčených finančních prostředků (Kč)	Pásmo (Kč)
Ministerstvo vnitra	5	145 864 035	>100 mil.
Ministerstvo financí	45	144 643 508	
Ministerstvo zdravotnictví	5	48 681 186	1 -100 mil
Úřady práce	31	24 574 542	
Územní samostatné celky	16	14 152 068	
Ministerstvo obrany	2	8 842 482	
Technologická agentura ČR	12	7 206 469	
Ministerstvo pro místní rozvoj	1	3 648 000	
Oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví	1	2 739 646	
Národní sportovní agentura	1	972 040	0-1 mil.
Česká školní inspekce	1	933 358	
Obvodní soud pro Prahu 10	1	504 563	
Úřad vlády České republiky	1	315 747	
Celkem	122	403 077 644	

Tabulka č. 5: Kontrolní orgány, které oznámily závažná zjištění neoprávněného použití, zadržení, ztráty nebo poškození veřejných prostředků v hodnotě přesahující 300 000 Kč za rok 2021

Svémi kontrolními či auditními aktivitami odhalily Ministerstvo vnitra a Ministerstvo financí celkem 50 závažných zjištění, u kterých se výše dotčených prostředků pohybovala v rozmezí od 100 do 200 milionů Kč. Objem těchto prostředků představoval téměř 72 % z celkové částky dotčené.

27 % celkového objemu finančních prostředků připadalo na 68 závažných zjištění vyčíslených dle kontrolních orgánů v rozmezí od 1 do 100 milionů Kč. Tyto případy odhalily Ministerstvo zdravotnictví, Úřady práce, územní samostatné celky, Ministerstvo obrany, Technologická agentura

ČR, Ministerstvo pro místní rozvoj, Oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví.

Další subjekty odhalily dle své působnosti celkem 4 závažná zjištění, která se podílela na celkovém objemu dotčených prostředků z cca 1 %.

V roce 2021 byly praktiky u závažných zjištění neoprávněného použití, zadržení, ztráty nebo poškození veřejných prostředků v hodnotě přesahující 300 000 Kč následující:

- porušení podmínek uvedených v Rozhodnutí o poskytnutí dotace (stávající příjemce dotace neexistuje, v rámci přeměny zanikl a tuto skutečnost poskytovateli dotace neoznámil, uvedení nesprávných údajů v prohlášení, použití chybné metody účtování režijních nákladů, neoprávněné čerpání mzdových prostředků, porušení podmínek Dohody o poskytnutí příspěvků z cíleného programu Antivirus),
- porušení rozpočtových pravidel (postup v rozporu se služebním předpisem; převedení do peněžního fondu více finančních prostředků, než stanoví právní předpis, neohospodárné nakládání s majetkem organizace, neúčelné a neohospodárné výdaje, nedodržení principu hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti; výdej veřejných prostředků ke krytí soukromých cestovních nákladů, nedostatky v zajištění řídicí kontroly před vznikem závazku),
- porušení zadávání veřejných zakázek (porušení zásady transparentnosti a zákazu diskriminace; zadávací dokumentace obsahuje nezákonné a/nebo diskriminační požadavky na kvalifikaci. Požadavek písemného závazku poddodavatele o společné a nerozdílné odpovědnosti za plnění zakázky společně s dodavatelem, a to ve vztahu nejenom k ekonomické kvalifikaci, ale i technické kvalifikaci nebo profesní způsobilosti),
- porušení rozpočtových pravidel územních rozpočtů (převedení finančních prostředků do svého peněžního fondu v rozporu s právním předpisem, nepředložení závěrečného vyúčtování na předepsaných formulářích, nevrácení nevyčerpaných peněžních prostředků z dotace),
- porušení zákona o účetnictví (nesprávné uhrazení investičních výdajů, neefektivně, neúčelně a neohospodárně vynaložené finanční prostředky, neprůkazná evidence, neúčtování, nesestavení rozpočtu, majetek nesledován odděleně na samostatných analytických účtech),
- porušení zákona o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (nedodržení včasného zveřejnění povinných dokumentů v registru smluv),
- nedodržení podmínek programu Antivirus (porušení podmínek Dohody o poskytnutí příspěvku, uvedení nepravdivých údajů o výši náhrady mzdy zaměstnanců, neevidování „překážky“ v práci na straně zaměstnavatele).

Konkrétně se jednalo o následující porušené předpisy:

Porušený právní předpis	Počet	Kontrolní orgán
Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech	27	Česká školní inspekce, ÚSC, Ministerstvo financí, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo zdravotnictví, Technologická agentura
Dohoda o poskytnutí příspěvku z cíleného programu Antivirus	26	Úřady práce
Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek	23	Ministerstvo financí, Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo financí
Rozhodnutí o poskytnutí dotace	13	Ministerstvo financí
Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů	11	Územní samosprávné celky
Podmínky poskytnutí dotace	9	Ministerstvo financí; Ministerstvo pro místní rozvoj, Technologická agentura ČR
Zákon č. 340/2015 Sb., o registru smluv	6	Ministerstvo financí, Ministerstvo financí, Národní sportovní agentura, Technologická agentura ČR
Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce	5	Ministerstvo financí, Ministerstvo zdravotnictví, Národní sportovní agentura
Rozhodnutí Komise	4	Ministerstvo financí
Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole	4	Ministerstvo financí, Ministerstvo zdravotnictví
Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví	4	Ministerstvo financí, Ministerstvo zdravotnictví
Vyhláška č. 416/2004 Sb. k zákonu č. 320	2	Územní samosprávné celky
Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník	2	Ministerstvo zdravotnictví, Národní sportovní agentura
Zákon č. 435/2006 Sb., o zaměstnanosti	2	Úřady práce
Dohoda o spolupráci na projektu	1	Ministerstvo financí
Smlouva o poskytnutí dotace	1	Územní samosprávné celky
Rámcová smlouva o financování projektu	1	Ministerstvo financí
Pravidla způsobilosti a publicity	1	Ministerstvo financí
Smlouva o poskytnutí nenávratného finančního příspěvku	1	Ministerstvo financí
Metodický pokyn pro zadávání zakázek	1	Ministerstvo financí
Vyhláška č. 410/2009 Sb.,	1	Ministerstvo financí
Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě	1	Ministerstvo financí
zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce	1	Ministerstvo financí
Zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti	1	Ministerstvo zdravotnictví
Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky	1	Ministerstvo zdravotnictví
Vyhláška č. 430/2001 Sb., o nákladech na stravování	1	Ministerstvo zdravotnictví
Zákon č. 77/1997 Sb., o státním podniku	1	Ministerstvo zdravotnictví
Zákon č. 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění	1	Oborová zdravotní pojišťovna
Zákon 589/1992 Sb. o pojistném na sociální zabezpečení	1	Územní samosprávné celky

Tabulka č. 6: Porušený právní předpis u závažných zjištění neoprávněného použití, zadržení, ztráty nebo poškození veřejných prostředků v hodnotě přesahující 300 000 Kč za rok 2021

7. ZÁVĚR

7.1 Shrnutí statistických údajů

I v roce 2021 nejvíce závažných zjištění identifikovaly a nahlásily kontrolní orgány státní správy, převážně ministerstva (57 %), zbytek činila zjištění kontrolních orgánů úřadů práce ČR (24%), územních samosprávných celků (17 %) a ostatních subjektů (2 %). V případě územní samosprávy zjištění detekovaly zejména kontrolní orgány krajských úřadů a velkých měst, kde bývají kontrolní týmy po personální i odborné stránce stabilizované.

96 % závažných zjištění bylo přijato prostřednictvím MZZ a 4 % přes datovou schránku (2 případy byly duplicitní ke zjištěním přijatým v MZZ). Převážnou většinu všech závažných zjištění identifikovaly kontrolní orgány veřejné správy v rámci výkonu veřejnosprávní kontroly, přičemž téměř 91 % zjištění se vztahovalo k ustanovení § 22 odst. 5 písm. b) zákona č. 320/2001 Sb., týkajícího se neoprávněného použití, zadržení, ztráty nebo poškození veřejných prostředků v hodnotě přesahující 300 000 Kč.

Celkový počet oznámených závažných zjištění z vykonaných finančních kontrol za rok 2021 se oproti roku 2020 snížil o téměř 42 %. Pokles počtu oznámení lze vysvětlit jasným nastavením podmínek pro oznamování závažného zjištění, resp. aplikování výjimky z oznamování u případů, kdy jsou zjištění vkládána pouze do monitorovacích systémů podle zákona upravujícího podporu regionálního rozvoje. Dalším faktorem bylo i nadále mírné utlumení kontrolní aktivity z důvodu omezení spojených s pandemií koronaviru v roce 2021. Pokud jde o celkový objem dotčených finančních prostředků, došlo v porovnání s rokem 2020 k poklesu o 44 %.

14 % závažných zjištění identifikovaných v roce 2021 bylo zařazeno do kategorie „podezření na trestný čin“ podle ustanovení § 22 odst. 5 písm. a) ZFK, přičemž související výše dotčených prostředků podílející se na celkové částce dotčené představovala rovněž 14 %. Zbylá závažná zjištění evidovaná v MZZ se vázala k neoprávněnému použití, zadržení, ztráty nebo poškození veřejných prostředků v hodnotě přesahující 300 000 Kč podle ustanovení § 22 odst. 5 písm. b) ZFK.

Nejčastěji porušovanými ustanoveními trestního zákoníku byla ustanovení § 212 Dotační podvod, § 260 Poškození finančních zájmů EU a § 209 Podvod. Pokud jde o porušování právních předpisů a závazných dokumentů, nejvíce se závažná zjištění vztahovala k nedodržení podmínek uvedených v zákonu o rozpočtových pravidlech, v Dohodách o poskytnutí příspěvku z cíleného programu Antivirus a v Rozhodnutích o poskytnutí dotace.

V rámci objektivního posuzování této agendy lze konstatovat, že žádný kontrolní orgán nezaznamenal četný výskyt závažných zjištění ve spojení s jedním konkrétním subjektem nebo v kontextu s porušováním konkrétního právního předpisu, který by se odchyloval od průměrných hodnot v minulých letech.

7.2 Zhodnocení způsobu informování pomocí MZZ

Nadefinováním kritérií a povinným vyplňováním zadaných údajů v jednotném formuláři v MZZ získává ministerstvo ucelená a úplná data. Jen pro srovnání v letech 2015 – 2019 bylo vyplňování jednotlivých položek v excelové tabulce neúplné, míra vyplnění se pohybovala v průměru okolo 45 %.

V roce 2021 se míra i kvalita poskytovaných informací vážících se k závažným zjištěním, zaslaným ministerstvu prostřednictvím MZZ, výrazně zlepšila.

Aby bylo možné nahlášená data přesněji vyhodnocovat, jevila se i nadále potřeba vytvořit v MZZ možnost sestavy – exportu všech dat. Tato záležitost byla v průběhu roku technicky vyřešena.

V roce 2021 se podařilo MZZ upravit a zajistit tak možnost souhrnného výstupu k dalším analýzám.

Dalším úkolem/cílem bylo zajistit přenos údajů do MZZ z předem nadefinovaných polí v monitorovacích systémech pro podporu regionálního rozvoje prostřednictvím webového rozhraní. Při zajištění této funkcionality by mělo ministerstvo (odbor 69) přístup k datům v plném rozsahu a mohlo by tak plně ručit za výstupní sestavy. Hybridní nastavení nyní ztěžuje práci při vytěžování dat nejen útvaru provádějícímu analýzy, ale i kontrolnímu/auditnímu útvaru, který data potřebuje pro svou kontrolní/auditní činnost. Nutnost čerpat data z více zdrojů může rovněž způsobovat chyby lidského faktoru.

V roce 2021 se podařilo ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj dohodnout na postupu prací a nadefinovat pole určená pro přenos dat. Ze strany Ministerstva financí byla odeslána datová věta s požadavkem na zpracování do webového rozhraní v rámci systémů Ministerstva pro místní rozvoj (k realizaci do konce roku 2021 nedošlo). Rozhraní pro příjem dat je na straně Ministerstva financí připraveno a čeká jen na zpracování a zpětnou vazbu protistrany.

V roce 2021 bylo v několika případech zjištěno, že kontrolní orgány zadaly do MZZ aktualizované či duplicitní hlášení, tyto „duplicity“ nebyly do výsledných dat zahrnuty.

Výsledná data jsou pečlivě sledována a očištěna od případných duplicit.

Vzhledem k výjimce upravující možnost nevykazovat závažná zjištění v případě informací zadávaných do monitorovacího systému podle zákona upravujícího podporu regionálního rozvoje a skutečnosti, že tím došlo k nemožnosti získat data ohledně podezření na podvod, vnesl odbor 69 v roce 2021 podnět metodickému útvaru ministerstva na vydání výkladového stanoviska.

V roce 2021 vydal metodický útvar ministerstva výkladové stanovisko.

Ve spolupráci s odborem 55 – Národní fond a Ministerstvem pro místní rozvoj bylo rovněž do monitorovacích systémů pro podporu regionálního rozvoje doplněno zaškrťovací pole, na základě kterého může odbor 69 potřebná data týkající se podezření na podvod vygenerovat.

V návaznosti na vládní úkol digitalizovat státní správu je proto nadále záměrem odboru 69 vytvořit maximální podporu pro efektivní a účinné plnění tohoto úkolu, zefektivnit proces oznamování a mj. usnadnit práci i kontrolním orgánům zabezpečujícím tuto činnost.

Odbor 69 bude i v roce 2022 provádět osvětu vztahující se k zákonné povinnosti oznamovat ministerstvu závažná zjištění a školení k vyvinutému MZZ, bude spolupracovat s kontrolními orgány veřejné správy za účelem získání zpětné vazby z využívání této informační podpory a k problematice závažných zjištění z vykonaných finančních kontrol jako takové.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

Zkratka	Název
ČR	Česká republika
Informace	Informace o závažných zjištěních z vykonaných finančních kontrol
IS FKVS	Informační systém finanční kontroly ve veřejné správě
MZZ	Modul závažných zjištění
ZFK	Zákon č. 320/2001 Sb., zákon o finanční kontrole
Ministerstvo	Ministerstvo financí